

Met Henri Matisse ontstaat het zichtbaar-rythmische in de schilderkunst.

Henri Matisse beteekent voor de schilderkunst: het concentreeren van alle beeldende elementen der traditie. Aan Paul Gauguin ontleende hij de nieuwe aanschouwing en breking van het vlak, aan het luminisme dankte hij de kracht van het kleurmiddel. Matisse bedient zich van de natuur, maar breekt met de natuur-illusie. De natuurobjecten hadden voor hem slechts waarde, voor zooverre zij het valende, het liggende, het staande, het zwevende, het hangende, het horizontale of het verticale uitdrukten.

Zuiver aesthetisch gesproken hebben de objecten *als zoodanig* nooit eenige waarde gehad in de schilderkunst. Voor Rembrandt hadden zij slechts waarde als vormen waarin het licht gestalte kreeg. Voor van Gogh hebben zij slechts waarde als symbolen van een of andere ontroering. Voor Matthijs Maris hebben zij slechts waarde als het accent eener geestelijke sfeer.

Voor den modernen kunstenaar hebben de objecten slechts een beeldende waarde.

Wanneer een beeldend kunstenaar iets waarneemt dat hem ontroert, dan zal hij beeldend bewogen worden; zijn ontroering zal gestalte krijgen in een beeldende vorm. Deze gestalte zal door middel eener kompositie zichtbaar worden. Hoe meer deze kompositie geassocieerd is met de waarneming, b.v. de natuur, — hoe geringer het werk zal zijn als beeldende kunst. Tot het organisme der beeldende kunst behooren niet: „boomen”, „huizen”, „mensen” of iets van dien aard, maar het organisme der beeldende kunst is samengesteld uit lijnen, ronde en vierkante vormen, verticale en horizontale vlakken, kleuren van de intensiteit van wit tot de passiviteit van zwart, enz.

Het beeldend middel is onuitputtelijk.

De eerste die zich van dit middel bediende was Henri Matisse. Zijn bedoeling was niet te imiteeren maar te construeeren. Vandaar dat zijn werken een beeldend aspect, niet een natuurlijk aspect vertoonen. Toch komt Matisse niet tot het zuiver beeldende, zijn taal is nog